

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: Lilleborg Menighetsråd, Oslo. Vedtatt 11.10.2006

Ved uenighet står stemmetallene i parentes etter kryssene.

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellestråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

dot 788

Sal	200606109	Date	30.11.06
Kode	Li-501		

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Se vedlagte høringsuttalelse.

2. Den norske kirke som statskirke:

- (3) Bør fortsette
- (5) Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- (1) Grunnloven
- (6) Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- (1) Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- (1) Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- (7) Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
x (6) Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttende organer
x (2) Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- x (2) Ingen tillegg
x (5) De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
x (5) Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
x (1) Det humanistiske verdigrunnlaget
 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
x (4) Kommunen
x (4) Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- x (1) Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
x (4) Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
x (3) Vet ikke / ønsker ikke å svare

Høringsuttalelse fra Lilleborg menighetsråd:

Staten og Den norske kirke

Lilleborg menighetsråd mener at fremtidens kirke skal være en fri og åpen folkekirke, lett tilgjengelig for alle som søker Gud og menighetsfellesskapet.

Den norske Kirke (DnK) skal være mangefasettert. Ikke nødvendigvis en homogen kirke, der flertallet dikterer mindretallet i ett og alt, men en kirke der man har respekt for at det finnes forskjellige syn.

Hvilken tilknytning til statsforvaltningen som best underbygger dette ønsket, er det delte meninger om i menighetsrådet.

Arbeidet med høringsuttalelsen avdekker en mangesidig problemstilling, og i Lilleborg mener vi at det er viktig å ta seg god tid til prosessen og være sikker på at alle sider ved saken er grundig utredet. Selv om vi selvsagt ønsker å fokusere på hvilken kirke vi ønsker å være, er det stor bekymring for de økonomiske rammebetingelsene som vil bli gitt.

Overordnede prinsipper for tros- og livssynspolitikken

Det er en grunnleggende menneskerett å kunne utrykke sin tro i det offentlige rom. Lilleborg menighetsråd mener derfor at livssynspolitikken må tuftes på prinsippet om respekt for og imøtekommenhet overfor alle tros- og livssyn representert i vårt samfunn.

Lilleborg menighetsråd mener at religion er et fellesgode og et fellesanliggende. Derfor må det offentlige legge til rette for og aktivt støtte tros- og livssynsorganisasjonene, både når det gjelder økonomi og virksomhet.

Det er viktig med et lovverk som regulerer forholdet mellom religion og det sekulære samfunnet, et lovverk som tar vare på alle de ulike troende i samfunnet, og som hindrer at diskriminering og brudd på menneskerettigheter skjer i noen religions navn.

Livssynsarbeid vil virke som en motvekt til individualismen i det offentlige rom, og hjelpe til med å skape felles verdinormer som Stortingets lovarbeid jo er en del av.

Vårt moderne samfunns tradisjonelle hovedreligion bør ha en stemme og et ansvar i det offentlige rom. Det er derfor viktig at vi får en kirke som er offensiv og engasjert i samfunnsspørsmål og mellommenneskelige forhold.

Et mindretall på 2 medlemmer, ser det ikke som en verdi i seg selv å ha en kirke som er offensiv og engasjert i samfunnsspørsmål. Ettersom kirkens liv springer ut av Guds skapelse og forsoning, vil ikke kirkens rolle i samfunnsspørsmål generelt nødvendigvis ta en offensiv og engasjert form. Det er imidlertid viktig å ha en kirke som er fristilt på en slik måte at den ikke hindres i å kritisere samtiden.

Den norske Kirke som statskirke

Hvilket lovverk kan sikre oss en fri og åpen folkekirke?

Lilleborg menighetsråd mener at det, uavhengig av statstilknytning, er viktig å fokusere på hvilken kirke vi vil ha, og at denne prosessen kan øke bevisstgjøringen på dette spørsmålet innad i kirken.

Lilleborg menighetsråd ønsker en kirke som er for alle mennesker. Slik er vi med og motvirker fordommer i samfunnet.

Lilleborg menighetsråd mener at vi trenger en åpen, aktiv folkekirke som er synlig i samfunnet.

Flertallet i Lilleborg menighetsråd, 5 av 8, mener at en statskirke prinsipielt er feil, både når det gjelder syn på kirken og syn på staten, og ønsker en kirke som er fri fra makten og som kan være i samfunnet på sin måte. Staten skal på sin side være stat for alle innbyggerne, uavhengig av religion og livssyn. Staten kan gi rom for religion, men kan ikke være religiøs.

Grunnloven er på dette punkt et barn av sin tid, og sprang ut av et langt mer homogent samfunn enn det vi har i dag. Norge er i dag et land med full tros- og livssynsfrihet i praksis, dette må også gjenspeiles i Grunnloven

Flertallet ser det problematisk at Kongen og statsråd skal være DnKs øverste leder. At statskirkeordningen tidvis har vært bra for DnK er ingen garanti for at det vil fungere fremover. Politiske skifter skjer, og en regjering er som oftest valgt på helt andre saker enn de rent kirkepolitiske. DnK må styres av folk som er engasjert og glad i kirken.

Kirken har lenge vært en kulturbygger og tradisjonsbærer i det norske samfunnet. Dette er sider ved kirkens virksomhet som ikke er rent religiøst motivert, men der det nok er en interesse langt utover kirkens egne rekker. Denne arven gjør at DnK ikke uten videre selv etter en lovendring kan sidestilles med andre livssynssamfunn. Om denne delen av virksomheten skal være dekket av kulturpolitiske støttetiltak på lik linje med resten av kultursektoren, eller om dette skal inngå som en del av en rammelov for DnK er av temaene som vi ikke finner godt nok belyst i utredningen.

Det vil ikke være mulig å gå fra å være en del av staten til en fri kirke over natten. Her er det nødvendig med særordninger, enten i en overgangsperiode eller som permanente lovfestede særordninger.

Spørsmålet om kirken skal være underlagt en egen kirkelov eller "Lov om trdomssamfunn og ymist anna", er et spørsmål som fortrinnsvis dreier seg om å gi kirken rammebetingelser til å drive den eksisterende virksomheten. Det handler ikke om et ønske om forskjellsbehandling, men om at DnK i kraft av historien har en særstilling i det norske samfunn.

Et flertall på 6 går inn for en egen kirkelov, mens 1 går inn for at DnK skal forankres i "Lov om trdomssamfunn og ymist anna".

Et mindretall på 3 av 8 går inn for at Den norske kirke som statskirke bør fortsette. 1 mener at en åpen, aktiv folkekirke som er synlig i samfunnet best ivaretas med en

grunnlovsfestet folkekirke. Statskirkeordningen ivaretar det mangefasetterte – både geografisk, kulturelt og teologisk – og gjør at også de passive medlemmene føler tilhørighet til DnK. Og siden statskirkeordningen hittil har fungert godt, er sjansene store for at den kommer til å gjøre det i fremtiden også. Dessuten er konsekvensene av et eventuelt skille mellom stat og kirke ikke utredet godt nok til at man kan gå inn for dette på nåværende tidspunkt.

Mindretallet frykter også at dersom det ikke står noe i Grunnloven om den evangelisk-lutherske religion, vil det bli mindre rom for religiøs virksomhet i det offentlige rom, og religiøse spørsmål vil ikke komme like lett på dagsordenen som i dag.

Finansiering

Et flertall på 7 av 8 går inn for en offentlig finansiering av kirkens virksomhet begrunnet i at religion er et fellesgode, og dermed noe det offentlige skal finansiere, på lik linje med andre tiltak innen kultur og idrett. I tillegg gir frivilligheten i kirken verdier tilbake til samfunnet så som ungdomsklubber, diakoni og sosialt arbeid.

Flertallet ønsker at dåp fortsatt skal være eneste kriterium for medlemskap i DnK og ønsker derfor ikke en medlemsavgift. Medlemsavgift kan også føre til store forskjeller mellom rike og fattige menigheter i Norge. Men det må nok fokuseres på en givertjeneste, jf. forholdene i frikirkelige menigheter. Staten må videreføre eksisterende skattefritaksordninger på denne typen gaver.

På lik linje med andre ting som blir offentlig finansiert må heller ikke støtte til livssynsorganisasjoner komme som et eget utgiftspunkt på skatteseddelen.

Som nevnt tidligere må det etableres særordning for ivaretagelse av gamle kirkebygg, som en del av det allmenne kulturminnevernet. Det bør også være anledning til å søke kulturmidler for innkjøp og vedlikehold av instrumenter og lokaler, da kirkene også har status som kulturbygg og konsertsaler mange steder.

Et mindretall på 1 vil ha en medlemsavgift i tillegg til finansieringsordningene nevnt ovenfor.

Valgordninger og demokrati

Lilleborg menighetsråd mener at det er viktig å finne valgordninger som bedre representerer kirkens medlemmer, uavhengig av hvilken tilknytning DnK har til staten. Det bør være større fleksibilitet i valgordningen, slik at man kan stemme i den menigheten man engasjerer seg, selv om man bor i en annen menighet. I tillegg er det viktig med god informasjon om kandidatene og en tydeliggjøring av hvor de står kirkepolitisk.

Det er også viktig at valg-/nominasjonsordningene ved utnevning av biskoper gjennomgås uavhengig av DnK's tilknytning til staten. Det må legges mer vekt på

bispedømmets (menighetsrådenes) stemmer. Nå har prostene mye makt og de vet ikke alltid hva bispedømmet lokalt trenger.

6 av 8 mener at økt bruk av direktevalg vil øke valgdeltagelsen, fordi det gjør at folk føler at de kan være med og bestemme, det gir folk en mulighet til å si hva de synes. Dessuten er indirekte valg fremmed for nordmenn i dag. Men direktevalg fordrer bevisstgjøring, god informasjon om kandidatene og et annet, større valgsystem som må organiseres godt. Bruk av kirkepolitiske lister kan være en mulighet.

Et mindretall på 2 vet ikke/ønsker ikke å svare.

Grunnlovens §2

Et flertall på 6 av 8 mener at det bør stå noe i Grunnlovens § 2 (eller i en annen paragraf) i tillegg til prinsippet om religionsfrihet. Av disse ønsker 5 et tillegg om de politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene, 5 ønsker et tillegg om det kristne og humanistiske verdigrunnlaget og 1 ønsker et tillegg om det humanistiske verdigrunnlaget (det var mulig å stemme på flere alternativer). Et mindretall på 2 ønsker ingen tillegg.

Gravferdsforvaltningen

4 medlemmer mener at kommunen bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen og 4 medlemmer vet ikke/ønsker ikke å svare.

Forvaltning av kirkebygg

Et flertall på 4 mener at den lokale kirke bør eie kirkebyggene og at kommunen bør ha det økonomiske ansvaret. Et mindretall på 3 vet ikke/ønsker ikke å svare og et mindretall på 1 mener at den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret.

Vedtatt av Lilleborg menighetsråd på møtet 11.10.2006.